

Nr 21.

Av herr Carlsson i Stockholm, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i grunderna för ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, ansluter sig i huvudsak till bestämmelserna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete.

Enligt förordningen utgives av staten ersättning, om under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, skadas, eller om person, som nu nämnts skadas under tjänstgöring i krig. Men härjämte utgår, i motsats till förhållandet enligt 1901 års lag, ersättning, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad tjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava bidragit till sjukdomen. Vid dödsfall utgår ersättning — förutom i likhet med 1901 års lag till änka och minderåriga barn — även till den avlidnes fader, moder eller minderåriga syskon, som varit av hans arbete beroende.

Jämlikt förordningens ursprungliga lydelse utgingo ersättningarna i allmänhet med femtio procent högre belopp än enligt 1901 års olycksfallsersättningslag. Genom förordningen den 4 juni 1920 angående ändrad lydelse av §§ 4 och 12 i förordningen den 18 juni 1909 hava ersättningsbeloppen fördubblats. Bestämmelserna om grunderna för ersättningen äro intagna i § 4, som efter ändringen 1920 har följande lydelse:

»I ersättning enligt denna förordning utgives:

1:o) om skadan medfört väsentlig nedsättning av den skadades arbetsförmåga under mera än tre dagar, tre kronor i sjukhjälp för varje överskjutande dag, varunder den skadade icke varit i åtnjutande av underhåll och vård genom militär myndighets försorg, intill dess den skadade blivit från sådan nedsättning av arbetsförmågan återställd eller skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan eller döden inträtt;

2:o) om skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan, en årlig livränta i förra fallet å niohundra kronor och i senare fallet å det lägre belopp, som svarar emot arbetsförmågans minskning, räknat från och med dagen, efter det den skadade upphört att åtnjuta såväl underhåll och vård genom militär myndighets försorg som innehavande avlöning av statsmedel, eller från den senare tidpunkt, då skadan medfört för fram-

tiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan; dock att livränta icke skall utgå i de fall, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondedel;

3:o) om skadan medfört döden,

a) begravningshjälp med etthundrafemtio kronor,

b) till änka, när äktenskapet slutits före den tidpunkt, då skadan uppkom, en årlig livränta av trehundra sextio kronor från dödsfallet, så länge hon lever ogift, och till minderårigt barn, som fötts före sagda tidpunkt eller födes där-
efter i ett förut slutet äktenskap, en årlig livränta av etthundraåttio kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder; dock att, där livräntor till efterlevande skulle sammanlagt överstiga niohundra kronor, de skola, i förhållande till vad på en var livräntetagare belöper, till detta belopp nedsättas, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfar,

samt, därest den avlidne icke efterlämnat änka eller barn men fader, moder eller minderåriga syskon, som varit av hans arbete för sitt uppehälle huvudsakligen beroende,

e) till fader eller moder eller, om bägge leva, till dem gemensamt en årlig livränta av trehundra sextio kronor från dödsfallet och till varje minderårigt syskon en årlig livränta av etthundraåttio kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder; dock att, där livräntor till efterlevande skulle sammanlagt överstiga niohundra kronor, de skola, i förhållande till vad på en var livräntetagare belöper, till detta belopp nedsättas, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfar.»

Genom lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, vilken trädde i kraft den 1 januari 1918 och som trätt i stället för 1901 års olycksfallsersättningslag, hava i den sociala olycksfallsförsäkringen införts helt nya, genomgripande grundsatser, som äro av väsentlig betydelse jämväl i fråga om den ersättning, som skall utgå i anledning av skada, ådragen under militärtjänstgöring. Sålunda skall enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag, som har en betydligt större omfattning än 1901 års lag, den skadade i anledning av försäkringen beredas läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande nödiga medel; partiell sjukhjälp kan utgivas, där arbetsförmågan endast är delvis nedsatt; den kontant utgående ersättningen skall till sitt belopp bestämmas i visst förhållande till den skadades arbetsförtjänst; livränta utgår vid dödsfall till den avlidnes minderåriga barn, vare sig de fötts inom eller utom äktenskap, samt till adoptivbarn och tills barnet fyllt 16 år. Även adoptivföräldrar äro berättigade till livränta enligt 1916 års lag. Denna stadgar vidare ej någon tidsfrist för framställande av anspråk på ersättning eller sökande av jämkning i redan beslutad ersättning. I händelse av missnöje med beslut om ersättning enligt militärförordningen kan sökanden vända sig till allmän domstol för att göra sin rätt gällande. Olycksfallsförsäkringslagen åter hänvisar den missnöjde till försäkringsrådet.

Det är uppenbart, att de stadganden, som avse ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, böra i möjligaste mån stå i överensstämmelse med de grundsatser, som numera anlagts att gälla den sociala olycksfallsförsäkringen. En särskild anledning att söka så snart som möjligt åstadkomma en dylik överensstämmelse är även, att volontär vid hären och stamanställd vid flottan och kustartilleriet kunna vara berättigade att vid olycksfall (ej sjukdom) erhålla ersättning ej endast enligt militärsättningsförordningen utan även enligt olycksfallsförsäkringslagen på grund av stadgandena i kungl. förordningen den 30 november 1917 angående särskilda bestämmelser i fråga om nämnda lags tillämpning å arbetare, som användas till arbete för statens räkning, varvid dock från ersättningen avdrages motsvarande ersättning jämlikt förordningen.

Förslag till omarbetning och ändring av militärsättningsförordningen hava vid olika tillfällen framställts. Sälunda framlade riksförsäkringsanstalten den 30 december 1918, efter samarbete med för ändamålet tillkallade särskilda sakkunniga, ett fullständigt förslag till lag om ersättning för kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, i vilket förslag hänsyn tagits till bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen. Detta förslag remitterades sedermera för utlåtande till vederbörande myndigheter, och avsikten torde hava varit att underställa detsamma prövning av 1920 års riksdag. Detta blev emellertid icke fallet. Den huvudsakliga anledningen härtill torde hava varit, att man velat avvakta lösningen av den då på dagordningen stående frågan om införande av obligatorisk sjukförsäkring. Vid 1920 års riksdag genomfördes däremot förut omfördälda höjning av de enligt militärsättningsförordningen utgående ersättningarna. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 januari 1923 har riksförsäkringsanstalten änyo upptagit saken till behandling och därvid framhållit, att under åren alltmera framträtt önskvärdheten av att anstaltens förutnämnda förslag snarast upptoges till prövning för avhjälpan av de i nuvarande lagstiftning på området förekommande missförhållanden. Då emellertid av olika anledningar icke kunde förväntas, att förslaget i dess helhet bleve genomfört inom den närmaste framtiden, föreslog riksförsäkringsanstalten i sin skrivelse, att vissa partiella ändringar måtte vidtagas i 1909 års förordning.

Något förslag härom har ännu icke förelagts riksdagen. Detta kan förklaras med hänsyn till omorganisationen av försvaret och de utredningar, som pågått rörande omorganisation av socialförsäkringen.

Emellertid synes tiden nu vara inne att på allvar upptaga till avgörande frågan om revision av 1909 års förordning. Särskilt och i första rummet är detta av vikt för att bringa ersättningsförmånerna upp till samma nivå, som enligt olycksfallsförsäkringslagen.

Det av riksförsäkringsanstalten år 1918 avgivna förslaget till lag om ersättning för kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kan emellertid icke oförändrat läggas till grund för en ändrad lagstiftning. Olycksfallsförsäkrings-

lagen har, sedan förslaget avgavs, blivit ändrad. På grund härav och andra ändrade förhållanden torde en förnyad utredning vara nödig, vilken utredning dock icke synes behöva kräva någon större tidsutdräkt.

Med anledning härav får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte så snart ske kan låta verkställa utredning rörande ändrade grunder för ersättnings utgående m. m. i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag i ärendet, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 16 januari 1926.

Olof Carlsson.
